

אור השבת

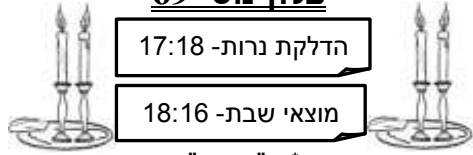
פרשת תצוה (שבת זכור)

עלון מס' 69

הדלקת נרות - 17:18

מוצאי שבת - 18:16

* עפ"י זמני ת"א

”לא סתם 20 א“ \ סיפור על הגר"מ אליהו זצ"ל

תמר ברכה-אליהו, נכדתו של הרב מספרת: "הסיפור שלי התחיל בשבת, כשהייתי בת ארבעה חודשים בלבד. הרגשתי לא טוב, היה לי חום גבוה וסבלתי מהקאות. כשהוריי ראו שממש איני רגועה הם החליטו לקחת אותי לרופא, עוד במהלך אותה שבת. הרופא בדק, אמר שאין מה לדאוג וזו כנראה דלקת. במוצאי השבת מצבי החמיר ולקראת הבוקר הייתי כבר די אפאטית. רופא המשפחה בדק, ואמר שיש לי דלקת ריאות או חסימה במעיים ושעלינו לנסוע מיד לבית החולים. הוריי לקחו אותי מיד לסבא שלי. לא סתם סבא, הרה"ג רבי מרדכי אליהו זצ"ל. וסבא, שהבין את חומרת המצב

אמר להם: "אני אתפלל ובע"ה אתם תצאו מזה". משם נסענו לבית החולים. מצבי היה חמור מאוד, אובחן אצלי נמק במעי והייתי ממש בסכנת חיים. מיד עם הגיעי לשם, הוכנסתי לניתוח מורכב וקשה שארך חמש וחצי שעות. בינתיים, סבא קרע את השמיים בתפילות ועשה לי פדיון נפש. כל המשפחה התפללה לקב"ה שאעבור בשלום את הניתוח. והנה יצא המנתח מן החדר, ואמר: "יד ה' כיוונה אותי. הניתוח עבר בהצלחה ברוך ה'". אני מרגישה קשר מיוחד לסבי ע"ה שבזכותו אני כאן בריאה ושלמה ויכולה לכתוב דברים אלו."

"באהל מועד"
 מוזוין לפרוכת -
"בלבו של כל יהודי צריך לדלוק נר תמיד",
 נר אלוקים.
אבל נר זה אינו צריך להתנוסס רק באהל מועד -
בבית הפנסות, בבית המדרש, אלא גם במוזוין לפרוכת -
ברחובות קריה, בבתי מלאכה ומסחר, ובכל שאר המקומות שבהם נרקמים יחסים וקשרים בין אדם לחבירו"
 ~ ר' יוסף פנחס זצ"ל ~

תמיד = זריזות

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך עימן זית... להעלות זר תמיד (כ"ז, כ)
רש"י: "אין צו, אלא לעיני זריזות!" טיפש גדול! והרי במקום ששבו חמור והולכים ברגל!" מה עסק **"זאתה תצווה"** - לשון ציווי, אנו חיים (אש) אנו מפחדים, אז צריך זריזות בנר התמיד, לאו במקום שבו אנו נמות (ישא) על דווקא זריזות בנר התמיד, אלא ב"תמיד" שבו. יש מעלה **עקיבא ואמר לפפוס:** "אף ב"תמיד", בחיים יש תהפוכות, אנחנו כשיושבים ועוסקים בתורה מקרים לא צפויים, ניסיונות, שינויי זמן וטבע- דברים הגורמים לאי ימיר' אם אנו הולכים ומבטלים קביעות במהלך החיים, לכן, כדי להתמיד יום יום צריך זריזות. **עקיבא ידע** שאם פוסקים מהתורה ואפילו לרגע- יהיה הפסק בחיות של האדם.

מסוכר במסכת ברכות:

פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה. בא פפוס בן יהודה ומצא את ר' עקיבא שהיה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה. **אמר פפוס לר' עקיבא:** "עקיבא, אין אתה מתיירא מפני המלכות?" **אמר לו ר' עקיבא:** "אמשול לך משל למה דגמר גומה? לשועל שהיה מהלך על גב הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום אנשים ואמרו לו: "אשתך כבר למקום, אמר להם השועל: 'מפני ביום הראשון רוכבת ואתה מה אתם בורחים?' אמרו לו: הולך? לא טוב שאתה מרגילה 'מפני הרשתות שמביאים עלינו לכר', "צודקים אתם", אמר בני האדם, אמר להם: 'האם החתן ורכבו שניהם על החמור. אתם רוצים לבוא ליבשה ונגור אמרו לו האנשים: "חמור קטן- ביחד כמו שגרו אבותיי עם צער בע"ה, שניכם עליו!", אמר אבותיכם? אמרו לו: 'אתה הוא להם: "צודקים אתם", וירדו השועל שאומרים עליך פיקח שניהם מהחמור והלכו לצידו. שבחיות? לא פיקח אתה אלא אמרו האנשים: "ראו יש להם

העולם מספרים על

חתן וכלה ביום כללותם שהיו הולכים בדרך, החתן היה רוכב על החמור וכלתו אחריו בדרך. אמרו לו האנשים: "לא יפה, כך ביום כלולותיה תלך כך ברגל!", "צודקים אתם", אמר החתן ונתן לכלתו לרכוב והוא היה הולך אחריה. ראו אותם אנשים ממקום אמרו לו: "אשתך כבר למקום, אמר להם השועל: 'מפני ביום הראשון רוכבת ואתה מה אתם בורחים?' אמרו לו: הולך? לא טוב שאתה מרגילה 'מפני הרשתות שמביאים עלינו לכר', "צודקים אתם", אמר בני האדם, אמר להם: 'האם החתן ורכבו שניהם על החמור. אתם רוצים לבוא ליבשה ונגור אמרו לו האנשים: "חמור קטן- ביחד כמו שגרו אבותיי עם צער בע"ה, שניכם עליו!", אמר אבותיכם? אמרו לו: 'אתה הוא להם: "צודקים אתם", וירדו השועל שאומרים עליך פיקח שניהם מהחמור והלכו לצידו. שבחיות? לא פיקח אתה אלא אמרו האנשים: "ראו יש להם

"שמו מצוות וחייה"
ותורתי באישון עיניך
(משלי ז, ב)

"ויקחו אליך שמן זית" (כ"ז, כ)

נמשלו ישראל לזית, ונמשל הקב"ה לנר. מה דרכו של שמן להינתן בנר, והמה מאירים שניהם כאחד- כך אמר הקב"ה לישראל: "בני! הואיל ואורי הוא אורכם, ואורכם הוא אורי- אני ואתם נלך לציון, שנאמר: "קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זמתי".
 למה **נמשלה כנסת ישראל לזית**, שנאמר: "זית רענן יפה פרי תואר, קרא ה' שמך?"
 מה זיתים מתמתקים על ידי כתישה, כך ישראל מוחזרים למוטב על ידי ייסורים. ומה זית אין עליו נושרים לא בימות החמה ולא בימות הגשמים, אף ישראל אין להם בטלה עולמית (אנש אש אש), לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

חידת השבוע
 מי אנתנו?
 מימין לשמאל אבן יקדה, משמאל לימין לא היה ולא נבדא....

מלאכת מבשל - דין כלי שני

מהו כלי שני? כלל גדול אמרו רבותינו במסכת שבת: "כלי שני אינו מבשל". וכלי שני פירושו, הכלי שלתוכו הועבר התבשיל מהכלי הראשון. ולכן, אם עירה מים רותחים מכלי ראשון לתוך כוס, והמים שבכוס חמים מאוד הרבה יותר מחום שהיד סולדת בן (פירוש, חם מאוד שנמנע מלשתותם מחמת חמימותם), בכל זאת אין בכוח המים האלה לבשל, ומותר לתת בתוכם בשבת מאכל שאינו מבושל, שכך לימדונו חז"ל הקדושים: "כלי ראשון מבשל כל עוד שהמים חמים בכוח שהיד סולדת בו, אבל כלי שני לא מבשל אפילו אם הוא חם יותר מחום שהיד סולדת בו".

פינת האמונה

מתוך
מצרפי תנ"ך

נס או הפוך?

בשבועות הבאים נלמד על גאולת ישראל כיום ועל המשברים, שמולידים חיים עמוקים ומרוממים... וביחד נבין, האם אנו היום בתקופת גאולה?

היום נלמד, מדוע אין לנו היום ניסים גלויים?

"תאמין לי יוסי, אם היו היום ניסים, בטוח שכולם היו מאמינים פה. מה, למה ה' לא עשה לנו איזה נס? לא קריעת ים סוף או משהו כזה, רק איזה 'נסון' קטן, משהו שיתיר לכולם את הספקות", שאל אותי חברי. "אני לא בטוח שזה פתרון טוב כמו שאתה חושב", עניתי. **כל דבר שבא בכוח גדול עלול גם להיעלם במהירות.** תראה למשל את יציאת מצרים, למרות כל הניסים היו עדיין נפילות במדבר. אפילו אחרי המעמד המדהים שהיה בהר סיני עשינו את העגל. **מה שמוכיח שניסים הם לא מרשם בדוק להצלחה. הרושם שיוצר הנס על האדם מתפוגג אחרי זמן מה, והוא חוזר למצבו הראשוני.**

"אלה נסג ניסים?" שאל אותי בחשדנות. "לניסים יש תפקיד חשוב מאוד", אמרתי. "הם חושפים לעינינו את השגחת ה' באופן גלוי וברור. לכן בראשית ימי עם ישראל היה צורך בהתגלות ניסית כדי לחשוף בפנינו את האמת הזאת: עם כל זה, בהתגלות הניסית יש גם חסרון: דברים שמקבלים בנס גדולים עלינו, והם גם משאירים אותנו בהלם. לעומת זאת כשאין ניסים נדרשת עבודה

האדם זיכר בכוסו

ר' אילנאי: "בשלושה דברים אדם ניכר: בכוסו, כיסו וכעסו". רש"י: "בכוסו - אם דעתו מיושבת עליו ביינו". **בימיו של הקיסר פראנץ יוזף התנווד שיכור ברחובות עיר הבירה בשעת ליל מאוחרת, כשהוא הלום יין ואינו יודע בין ימיו לשמאלו. מפעם לפעם היה נשעם על מט ליפול על פתחי החנויות...** שומר שחלף במקום חשד באיש כי הוא מתחזה לשיכור, וכי כוונתו האמיתית לנסות את דלתות החנויות כדי לדעת שמא אחת מהן נוחה לפריצה, לכן קרא לעברו: "עמוד!!!" השיכור הוסיף להתנדנד בהילוך פתלתל... חזר השומר וצעק: "בפקודת אדוניו הקיסר פראנץ יוזף ירום הודו אני מזהיר אותך שאם לא תעצור מיד אשליך אותך אל הכלא!" השיכור לא שת ליבו אל האזהרות על כן נשלח אל בית הכלא. למחרת היום כאשר נתפקח מיינו קבל השיכור בפני בית המשפט על השומר שלא חס עליו לשלח אותו אל בית הסוהר. "ומדוע באמת כלאת אותי?" שאל השופט את השומר, "האם לא ראית כי הוא היה שיכור כלומר?", "אכן כן", ענה השומר, "אולם כאשר מזכירים את שם הקיסר ואת פקודתו מוכרח גם השיכור השתוי ביותר להתפכח מיינו! **כן הוא הנמשל. האדם ניכר בכוסו. גם בשעה שהוא שתי לגמרי עליו לזכור, ולא להסיח את דעתו, ממלך מלכי המלכים.**

רבה ומאמץ מצידנו, וכתוצאה מכך אנו יודעים להעריך את מה שיש לנו. חוץ מזה, כשמתרחשים ניסים אנו הופכים להיות פאסיביים, הנס מרגיל את האדם לחשוב שמישהו יוציא אותו מהבוץ והוא איננו משתדל לצאת ממנו בכוחות עצמו. **כשאין ניסים, במובן הגלוי כמובן, צריך יותר השתדלות כדי להגיע ליעדים בכוחות עצמינו, וזה מוציא מתוכנו הרבה כוחות חיוביים.** אחרי כל זה חשוב לזכור שגם מה שאנחנו מצליחים לעשות בהשתדלותנו נובע מהשגחת ה', רק בצורה יותר נסתרת: 'אם ה' לא יבנה בית שווא עמלו בניו בו...!'

היום אין ניסים גלויים, זה מוציא מתוכנו הרבה כוחות. כשילד עוד קטן הוא זקוק לעזרת הוריו בכל תחום, ההתבגרות הופכת את האדם לעצמאי יותר. **גאולת מצרים הייתה השלב הראשוני שבו היינו זקוקים לניסים, ממש כמו בגיל הילדות. היום אנו מתקדמים לאט לאט, אבל כל דבר נספג ונטמע עמוק בתוכנו.** "אני שומע מה שאתה אומר, אבל עדיין נראה לי שאיזה נס קטן שימחק את האויבים שלנו לא היה מזיק לי". צחקתי. "אתה יודע מה, אם תצליח לסדר לנו משהו, לא נראה לי שאתנגד..."

בשבוע הבא נמשיך ונגלה עוד תהליכים של גאולה המתחוללים בנפש האומה הישראלית בדיוקנו ונצמד ביחד כולנו אל עבי גאולתנו השלימה!

שאלות מהפרשה

משובבות

- 1. כתובה לבשרי משה אחרי חטא העגל:
"מני נא מספיק אישי כתבת". נאמר משה הכף: "קללת חכם לא שבה ריקם".
- 2. (א) גילוי ערוה. (ב) לטון הרע. (ג) עטות מצח.
- 3. (א) מצבת. (ב) ציפ. (ג) חושן.
- 4. האל: "קודש לה'".

- 1. מדוע לא נזכר שמו של משה בפרשת תצוה ומה למדים מכך?
2. על מה מבטלים:
א. המצבים. ב. המציל. ג. הציץ.
- 3. איזה מבגדי הכהן היה מונח על:
א. ראשו. ב. מצחו. ג. ליבו?
- 4. מה היה חוקו על ציץ הזהב שעל מצח הכהן הגדול?

זכות הלימוד בעליו

לעילוי נשמת שלומית שפרה בת טובה גיטל.

ולרפואת הרב דוד בן טעדיה, אייל בן ורדה, אבנר מאיר בן ברכה.